

2026 21

Yapılmakta Olan Yatırımlar Enflasyon Düzeltme Fonuna İlişkin VUK Sirküleri Yayımlanmıştır

Hatırlanacağı üzere, 30.10.2024 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 7529 sayılı Kanun'la Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298. maddesinde yapılan değişiklikle, yapılmakta olan yatırımlara ilişkin enflasyon düzeltmesi farklarının, yatırımın aktifleştirildiği tarihe kadar dönem kazancıyla ilişkilendirilmemesi sağlanmıştır.

Düzenleme uyarınca; Yapılmakta olan yatırımlar hesaplarının düzeltme işlemine tabi tutulması sonucunda oluşan enflasyon düzeltmesi kârlarının dönem kazancıyla ilişkilendirilmeyip, özel bir fon hesabında izlenmesi, fon hesabının dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaya kadar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak belirlenen yeniden değerlendirme oranında ("YDO") artırılması, fondaki tutarların, yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Ayrıca; Yatırımın çeşitli nedenlerle tamamlanamaması, iktisadi kıymetin aktifleştirilmesinden sonra faaliyetin beş hesap dönemi içerisinde sona erdirilmesi veya özel fon hesabında izlenen tutarların başka bir hesaba nakledilmesi ya da işletmeden çekilmesi hallerinde, dönem kazancında dikkate alınmayan tutarların yatırımın tamamlanamadığı, faaliyetin sonlandırıldığı veya özel fon hesabının kısmen veya tamamen bu düzenlemeye aykırı şekilde kullanıldığı dönemin kurum kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Düzenlemeyle ilgili olarak başta değerlemede kullanılacak oranının hangi yılın oranı olacağı ve yeniden değerlendirme farklarının yasal kayıtlarda izlenip izlenmeyeceği, izlenecek ise hangi muhasebe hesaplarının kullanılacağı konuları olmak üzere çeşitli tereddütler bulunmakta idi. Gelir İdaresi Başkanlığı oldukça geç kalmış olmakla birlikte (zira 2025/4 geçici vergi dönemi beyan süresinin yarısından fazlası geçmiş durumdadır) 9 Şubat 2026 tarihinde yayınlamış olduğu 196 sayılı Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde yapmış olduğu açıklamalar ile tereddütlü hususların bir kısmını açıklığa kavuştururken, bazı hususlara yine gri alanda bırakarak, uygulayıcıların yorumuna bırakmış görünmektedir.

1) Yatırım Döneminde Özel Fon Hesabında Takip Edilen Tutarların Yeniden Değerleme Oranında Artırılmasına İlişkin Açıklamalar ve Örnek

Aşağıda daha ayrıntılı olarak yer aldığı üzere;

- Özel fon hesabına alınan 4.000.000 TL nin 2024 hesap dönemi sonunda YDO'nda artırılmayacağı, YD işleminin 2025 yılında başlayacağı,
- YDO olarak 2024 yılının değil 2025 yılı için açıklanan oranın kullanılacağı,

hususları açıklığa kavuşturulmuştur.

VUK'nun mükerrer 298/(A) - (10) maddesinde; mezkûr bent kapsamında özel fon hesabında yer alan ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayan tutarların, her yıl bir önceki yıla ilişkin belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılacağı, ayrıca enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamdaki özel fon hesabında bulunan tutarlar; gerek yatırım döneminde, gerek sonraki süreçlerde, ilgili yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak artırılacaktır.

Örnek-1: (A) A.Ş. 2024 hesap dönemi sonunda yapılmakta olan yatırımlar hesabını enflasyon düzeltmesine tabi tutmuş ve 4.000.000 TL enflasyon düzeltme farkı hesaplamıştır.

Mükellef, söz konusu enflasyon düzeltme farkını gelir hesaplarıyla ilişkilendirmeyerek özel bir fon hesabına alacak ve bu tutarı dönem kazancının tespitinde dikkate almayacaktır.

Bunun yanı sıra, özel fon hesabına alınan 4.000.000 TL nin 2024 hesap dönemi sonunda yeniden değerlendirme oranında artırılmayacaktır.

Mükellef (A) A.Ş. özel fon hesabında bulunan bu tutarı, yatırımın devam ettiği 2025 hesap dönemi sonunda yeniden değerlendirme oranında artıracaktır. 2025 hesap dönemi için 27/11/2025 tarihli ve 33090 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 585 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenen yeniden değerlendirme oranı olan %25,49 un kullanılması gerekmektedir.

Yeniden Değerleme Oranı (A)= % 25,49 (1,2549)

Özel Fon Hesabına Alınan Enflasyon Düzeltme Farkı (B) = 4.000.000 TL

Yeniden Değerleme Oranında Artırılmış Özel Fon Hesabı Tutarı = (A)x(B) = 4.000.000 TL X 1,2549 = 5.019.600 TL

2) Yatırımın Aktifleştirilmesinden Sonra Özel Fon Hesabında Takip Edilen Tutarların YDO'nda Artırılması ve Kazancın Tespitinde Dikkate Alınacak Tutarın Belirlenmesine İlişkin Açıklamalar ve Örnek

Aşağıda daha ayrıntılı olarak yer aldığı üzere; Fon hesabında kalan bakiyenin her yıl 5 yıldan kalan bakiye süreye bölünmek suretiyle gelire alınacağı hususuna açıklık getirilmiştir.

Özel fon hesabına alınan tutarların, yatırımın aktifleştirilmesinden sonraki dönemlerde YDO'nda artırılmasına ve yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirilmesi gereken dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınmasına ilişkin örneğe aşağıda yer verilmiştir.

Örnek-2: Örnek-1 de yer alan (A) A.Ş. 2026 yılında yatırımını tamamlayarak iktisadi kıymeti işletmenin aktifine almıştır. 2026 yılında yeniden değerlendirme oranının %20 olduğu varsayıldığında, **özel fon hesabında** yer alan tutar (5.019.600 TL X 1,20 =) 6.023.520 TL olarak dikkate alınacak ve iktisadi kıymetin aktifleştirildiği 2026 hesap döneminde, bu tutarın beşte biri olan (6.023.520 /5=) 1.204.704 TL, kazancın tespitinde dikkate alınacaktır.

Özel fon hesabının bakiyesi (6.023.520 TL-1.204.704 TL =) 4.818.816 TL ise sonraki hesap döneminde yeniden değerlendirme oranında artırılacak ve yeniden değerlendirme oranında artırılmış tutarın bu defa dörtte biri, sonraki yıllarda yeniden değerlendirme oranında artırılmış tutarın sırasıyla üçte biri, yarısı ve son yılda

kalan tutarın tamamı ilgili hesap dönemlerine ilişkin kazancın tespitinde dikkate alınacak olup, hesaplama ile ilişkin özet tablo aşağıdaki gibi olacaktır.

Dönem	Özel Fon Bakiyesi(A)	Yeniden Değerleme Oranı(B)	Yeniden Değerleme Oranında Artış (C) = (A)X(B)	Özel Fonda Yer Alan Yeniden Değerleme Oranı ile Artırılmış Tutar (D) = (A) + (C)	Dönem Kazancının Tespitinde Dikkate Alınacak Tutar(E)	Kalan Tutar (K) = (D) - (E)
2026	5.019.600	20,00%	1.003.920	6.023.520	1.204.704	4.818.816
2027	4.818.816	10,00%	481.881	5.300.697	1.325.174	3.975.523
2028	3.975.523	8,00%	318.041	4.293.564	1.431.188	2.862.376
2029	2.862.376	7,00%	200.366	3.062.742	1.531.371	1.531.371
2030	1.531.371	5,00%	76.568	1.607.939	1.607.939	0
TOPLAM			2.080.776	-	7.100.376	-

* 2026, 2027, 2028, 2029 ve 2030 yıllarına ait yeniden değerlendirme oranları varsayımdır.

** Hesaplamalar yapılırken ondalık haneler dikkate alınmamıştır.

Mükellef (A) A.Ş. 298/(A) - (10) maddesinde kapsamında özel fonlar hesabına aldığı tutarları (yatırım döneminde YDO'nda artırılan ve özel fonlar hesabına alınan tutarlar dahil) yatırımın aktifleştirilmesinden sonra yukarıda bulunan tablodaki gibi YDO'nda artıracak ve ilgili taksit tutarlarını 2026, 2027, 2028, 2029 ve 2030 hesap dönemlerinde dönem kazancının tespitinde dikkate alacaktır.

Yukarıdaki açıklamalardan; üstü çok kapalı olarak YD farklarının ve kazançta eklenmesi işlemlerinin Özel Fon Hesabında Borç/Alacak olarak muhasebeleştirileceği anlamı çıkmaktadır. Ancak sirkülerde YD farklarında karşı hesap olarak hangi muhasebe hesabının kullanılacağı açıklanmamış olduğundan tek seçenek olarak; farkların 7'li hesap grubunda KKEG olarak kayıtlara alınması ve beyanname üzerinde kazançta KKEG olarak ilave edilmesinin kullanılabilmesi kalmaktadır. Yukarıdaki 2027 yılı örneğine göre muhasebe kayıtlarının aşağıdaki şekilde olabileceğin söyleyebiliriz.

Borçlu Hesap	Alacaklı Hesap	Borç Tutar	Alacak Tutar	Açıklama
770.99 KKEG		481.881		Özel Fon Hesabının 2027 yılı YD Farkının muhasebeleştirilmesi
	549 – Özel Fon Hesabı		481.881	
549 – Özel Fon Hesabı		1.325.174		
	679- Diğer Olağandışı Gelirler (649 hesapta kullanılabilir)		1.325.174	Özel Fon Hesabındaki tutarının 2027 yılına ilişkin kısmının gelir hesabına çekilmesi

3) Özel Fon Hesabında Bulunan Tutarların Geçici Vergi Dönemlerinde Kazancın Tespitinde Dikkate Alınmasına İlişkin Açıklamalar

Aşağıda daha ayrıntılı olarak yer aldığı üzere; geçici vergi dönemlerinde ilgili geçici vergi dönemine tekabül eden kısım (yıllık tutarın 1/4, 2/4, 3/4 ve 4/4 oranlarında) kazancın tespitinde dikkate alınacağı hususuna açıklık getirilmiştir.

VUK'nun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (10) numaralı bendinde, özel fon hesabına alınan tutarların, yatırımın aktifleştirilmesinden sonraki dönemlerde yeniden değerlendirme oranında artırılmasına ve yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirilmesi gereken dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınacağı hüküm altına alınmış olup, söz konusu kazançlar geçici vergi dönemlerinde de kazancın tespitinde dikkate alınacaktır.

Bu kapsamda, geçici vergi dönemlerinde ilgili geçici vergi dönemine tekabül eden kısım kazancın tespitinde dikkate alınacaktır.

Sirkülerde buna ilişkin bir örnek yer almamakla birlikte, yapılan açıklamalardan örneğin 2026 yılına devreden 5.019.600 TL'nin 2026/1 dönem için açıklanan YDO'nda (%5 olduğunu kabul edelim) artırılaacağı ve bunun $(5.019.600 * 1,05 =) 5.270.580$ TL'nin $\frac{1}{4}$ 'ü olan 1.317.645 TL'nin geçici vergiye esas kazancın tespitinde dikkate alınacağı anlaşılmaktadır.

4) Özel Fonların Yeniden Değerleme Oranında Artışından Kaynaklı Farkların Maliyete İntikal Etmeyeceği Hakkında Açıklama

Sirkülerde, özel fon hesabına alınan tutarların YDO'nda artırılan kısımlarının yani YD farklarının iktisadi kıymetin maliyetine intikal ettirilmesinin mümkün bulunmadığı açıklanmıştır.

5) Özel Fondaki Tek Seferde Kazanca Eklenmesinin Mümkün Olup Olmadığına İlişkin Büromuz Değerlendirmesi

Sirkülerde değinilmeyen ve müphem bırakılan konulardan bir tanesi de, özel fondaki tutarın 5 yıla yayılarak değil de tek seferde gelire çekilmesinin mümkün olup olmadığı hususudur.

Görüşümüze göre, özel fondaki tutarın tek seferde gelire çekilmesinin mümkün olduğu şeklindedir. VUK Mük. 298. Maddedeki "*Yatırım döneminde veya iktisadi kıymetin aktifleştirilmesinden sonra işin bırakılması veya özel fon hesabında izlenen söz konusu tutarların bir kısmının veya tamamının başka bir hesaba nakledilmesi ya da işletmeden çekilmesi hallerinde, bu bent uyarınca dönem kazancında dikkate alınmayan tutarlar; işin bırakıldığı veya özel fon hesabının kısmen veya tamamen bu bent hükümlerine aykırı şekilde kullanıldığı dönemin kurum kazancının tespitinde dikkate alınır.*" şeklindeki düzenlemenin özel fondaki tutarın tek seferde kazanca ilave edilebileceğine imkan verdiğini düşünmekteyiz.

Sirkülerde bu konuya da açıklık getirilmesi isabetli olabilirdi. Zira fonun takibi o kadar fazla güçlük yaratmaktadır ki, bazı mükellefler vergi yüküne katlanmak suretiyle bu güçlükle uğraşmak istemeyebilirler.

Bu Sirkülerimize ilişkin görüş, öneri ve sorularınızı info@narcon.com.tr'ye iletebilirsiniz.

Saygılarımızla.

NARCON YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

www.narcon.com.tr

10.2.2026